

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

Caput 4. De quarto Præcepto: Honora Patrem &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

CAPUT IV.

De quarto Præcepto, Honora Patrem &c.

§. I. De obligatione Liberorum erga Parentes.

1. **E**X Præcepto divino obligantur liberi Parentibus, & alijs Superioribus, ad præstandum amorem, reverentiam, & obedientiam, adeò ut, si in aliquo horum graviter deficiant, peccent mortaliter.

2. Hinc graviter peccat filius contra amorem Parentibus debitum, si signa odij illis ostendat, eosque durius habeat. 2. Si necessitate, vel spirituali, vel corporali urgente, eis non subveniat.

3. Si passim torvo oculo eos aspiciendo, asperèque loquendo ita se gerat, ac si eos odisset. 4. Si hæres cum sit, eorum legata & testamenta non impleat. 5. Si mortem aut aliud infortunium grave illis optet. Ita *Navar. Regin. Fil. &c.*

3. Contra reverentiam peccat etiam graviter: si deliberatè eos ad iracundiam gravem irriter, verbis contumeliosis, aliisque quibus sciat graviter offendendos. 2. Si eos percutiat, quamvis leviter, quin ut *Reginaldus* censet, si vel manum ad percutiendum deliberatè attollat. 3. Si pauperes agnoscere nolit ac despiciat, si tamen iusta ex causa nolit eos apud se habere, atque exterius tantum se nosse dissimulet, modo de necessarijs ijs prospiciat, à gravi delicto excusatur: eo quod parentes tali casu rationabiliter non sint invitati. *Bonacina alijque.*

4. Contra obedientiam graviter peccat, si in ijs, quæ ad bonos mores, gubernationem domus, vel animæ salutem spectant, ubi res gravis est, sit

fit inobediens. *Fill. q. 10. n. 20.* 2. Si uxorem ducat se planè indignam contra expressam parentis voluntatem. 3. Si sine justa causa uxorem eam recuset ducere, quam jusserit parens, præfertim si parentum id suadeat necessitas; justa verò causa videbitur recusandi, si vel sit immorigera, vel deformis, vel infamis, vel denique animus ab ea multùm averfus sentiatur. 4. Si nupserit parentibus inconsultis, ut vult *Sanches*: nihil tamen prohibet contrahere cum se dignâ, si ubi consuluit parentes, id ipsi denegent. Nam quisque in electione status, sui juris esse censetur. *Sanch. l. 4. c. 15 &c.*

5. Proles ad alendos parentes inopes obligatur, adeò ut si juvari aliter non possint, & urgeat necessitas gravis, teneatur manere in sæculo, & si quidem religionem ingressa sit, egredi, & juvare parentes. Post professionem, tantùm tenetur si necessitas sit extrema: eoq̄ casu pergit adhuc obligari ad servandum substantia sua Religionis. *Lessius l. 2. cap. 41. dub. 3.*

Quæres primò, An filijs fas sit aliquando parentes criminis reos accusare, vel ad Iudices dferre?

Respondeo, Filiis id illicitum esse, propter naturalem reverentiam parentibus debitam; præterquam in duabus potissimum causis; primò, quando parens esset hostis aut proditor patriæ: secundò, quando in Principis necem vel interitum conspiraret. Quia ratio docet communem Reip. salutem, privatae præferendam esse: estque hæc communis opinio apud *Angelum, Sylvest. Azor. Navarrum in Manuali cap. 14. n. 12.* qui docet cum *Azor* aliisque filium eo casu non tantum posse, sed etiam teneri parentem accusare, si desit alius qui patrem sceleris authorem commodè possit Judici indicare;

ad

476 Pars 3. tract. 5. cap 4 De quarto precepto.
ad hoc enim obligat lex ordinatæ charitatis.

Quæres secundo, Quid si parens sit occultè hæreticus, an filius teneatur cum denunciare?

Respondeo, filium ad hoc saltem teneri, quando parens falsâ doctrinâ alios corrumpit, aut à vera religione singulari conatu avertere studet. Quia hæresis nisi impediatur, ut cancer serpit, & pestiferum virus occultè infundit. Et ita docet cum aliis *Alexander Asten. Azor. Cajetanus in cap. 13. Deuteronomij*: ubi statuitur ut pater prodat filium impium: ergo eadem ratione filius patrem Deo impium, & hæreticum deferre debet, ut ipsius aliorumque saluti prospiciatur.

Quomodo filio, aut filix possit permitti matrimonium cum hæreticis vide tract. 6. quest. 23. &c.

§. 2. De obligatione Parentum erga liberos.

1. Certum est parentes, avum, aliosque majores jure naturali graviter obligari ad procurandam educationem, & conservationem liberorum.

2. Mater secundùm jura tenetur prolem alere ad annum usque tertium finitum: quæ sequitur educatio usque ad emancipationem ad Patrem spectat. Excipe, nisi hic esset pauper, & mater haberet media sustentationi prolis idonea. *Laym. l. 5. t. 10. c. 3. &c.*

3. Pater obligatur non tantùm proli legitimæ, sed etiam spurix, ex jure Canonico, alimenta procurare, & honestas artes, & dotem filix, juxta suum statum, si indigeant. Peccat proinde omittendo saltem mediocrem diligentiam, ut in hunc finem media acquirat, aut si bona ad hoc necessaria dilapidet. Neque potest dotem filix, aut

aut patrimonium filio denegare, ex eo quod hic Ordines sacros suscipiat, aut filia invitis parentibus alicui nupserit. *Bonac. Azor. Reginaldus.*

4. In necessariis ad salutem ut liberi instruantur curare debent parentes. Hinc graviter peccant, primò si quantum in ipsis est non curent, ut bonis moribus imbuantur, vitent prava consortia, mandata Dei & Ecclesiæ observent, Sacramenta frequentent, Christianam doctrinam seu rudimenta fidei addiscant. Si vel exemplo, vel consilio eos depravent: denique si dissolutos moderate non puniant aut objurgent. *Sylv. Sor. Bonacina.*

5. Sunt tamen aliqui casus in quibus Pater filium possit exhæredare: si novercam seu Patris uxorem cognovit carnaliter, si cum gravi dispendio parentum bona dilapidarit, si testamentum à parente condi impedierit, si Patri detento in carcere succurrere detrectaverit fidejubendo. Denique si proles ante annum vigesimum quintum vitam elegerit luxuriosam.

6. Atque hæc quidem causæ valent, quando filijs aliundè superest undè vivant, ut fiat exhæredatio juxta normam juris Canonici, quod requirit ut causæ in testamento exprimantur. Verùm quando, & ubi fieri possit, sæpè etiam pendet à jure civili, & municipali variorum locorum.

Quæres primò, An Pater teneatur dotare filiam volentem ingredi Monasterium?

Respondeo teneri, eo casu quo teneretur illam dotare volentem matrimonio temporali se copulare. Quia conjugium spirituale favorabilius est in ordine ad obligationem dotis quam conjugium carnale, cum sit in se multo præstantius, & leges soleant causis piis præ ceteris favore.

re.

478 Pars 3. tract. 5. cap. 4. De quarto præcepto.
re. Sic disertè docet & probat Sanchez de ma-
trim. l. 4. disp. 26. num. 7. citans Felinum, Bald.
Greg. Lopez, Menochium, Bonacinam, quibus
recenter accedit cum aliis Leander hic tract. 1.
disp. 12. quæst. 13.

Quæres secundò. An, & qualiter peccent pa-
rentes qui filiam invitam cogunt ut Monasteri-
um ingrediatur?

Resp. graviter peccare: quia violant ius quod
habet filia ut sibi statum vitæ liberè eligat, quæ
est gravis injuria, utpote in re maximi momen-
ti. Imo parentes, & alij ad hoc cooperantes, in-
ciderent in excommunicationem latam à Tri-
dentino sess. 24. cap. 18. de Regular. ubi hoc ip-
sum disertè statuitur. Præterquam *in casibus à*
jure expressis: ut si constet fæminam fecisse vo-
tum Religionis: vel si sponsa post bimestre ob-
inito matrimonio, de Religione adhuc delibe-
rans, non permitat matrimonium consumma-
ri: vel si fæmina ob crimen damnata v. g. ad
perpetuum carcerem, conditionem Religionis
ingrediendæ acceptet, &c. in his enim casibus
cogi potest, cum ipsa se obligaverit, ut tradit
etiam Henriquez, Portel & Leander infra.

Notandum tamen, 1. Quod si parentes non
filiam, sed filium cogent ad Religionis in-
gressum, etsi graviter peccarent, excommuni-
cationem illam probabilius non incurrerent.
Quia cum Concilium de fæminis tantum men-
tionem faciat, non debere ad filios extendi do-
cet Leander in hoc præceptum tract. 1. disp. 6. q.
19. Palacius, &c. 2. Non incurri si parentes ad
hoc efficiendum metum tantum levem filie in-
cusserint, quia hoc non est cogere ut loquitur
Concilium, censet Bonacina, Suarez, Sanchez,
Leander, *supra*.

Quæ-

Quæres tertio, An, è conuerso, parens vel alius sine causa impediens filiam ab ingressu Religionis similem reatum, & censuram incurrant?

Resp. affirmativè, ex eodem Tridentino supra cap. 18. ubi sic decernit: *Simili quoque anathemati subijcit eos qui sanctarum virginum, vel aliarum mulierum voluntatem vel accipiendi, vel voti emittendi quoquo modo sine justa causa impederint*: ita etiam Bonacina, Sanchez, Pellizarius, Suarez Tom. 5. in 3. p. di sp. 23. sect. 5. Causa autem justa impediendi possit esse, si quis prudenter iudicet filiam aut filium ad Religionem verè ineptum esse: vel illum Religioni noxiam fore, vel quia in Religione quam ingredi intendit perversè, aut dissolutè vivitur: ut annotat Suarez de Relig. tom. 3. lib. 5. cap. 9. n. 9. Molina, Decastillo, Bordonus, alijque.

Quæres quarto, An peccent mortaliter parentes, qui sine justa causa, sed absque fraude, aut violentia, importunis precibus Filium retrahunt à Religionis ingressu. Respondent omnino affirmativè, Sotus, & Navarrus cap. 12. num. 44. &c. 14. tr. 17. quia id cedit in filij grave præjudiciũ, citans etiam D. Antoninum, Paludanum, Angelum, Sylvestrum, Tabienam: nec non Sayrus in Clavi regia lib. 7. & lib. 11. & apud ipsum Ledesma Pet. Navarra, Aragon, Salonius & Greg. de Valentia: accedit Miranda, Bordonus, Molina, Dicastillo, Fagundez, Leander, alijque: quamvis hoc ex parte restringat Suarez tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 9.